

Handläggare: Inger Nilsson
Telefon: 508 23 305
Sdn 2008-02-14

Till
Hägersten-Liljeholmens
stadsdelsnämnd

Reviderade riktlinjer för kontaktverksamhet – remissyttrande

Förslag till beslut

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och översänder det som sitt remissyttrande till kommunstyrelsen.

Maria Mannerholm
Stadsdelsdirektör

Ingrid Widebäck
Avdelningschef
Social omsorg

Sammanfattning

Socialtjänstförvaltningen har utarbetat förslag till reviderade riktlinjer för kontaktverksamhet enligt SoL, LSS och LVU. Förvaltningen är positiv till förslaget, men lämnar i tjänsteutlåtandet synpunkter på sådant som behöver förtydligas ytterligare.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för social omsorg.

Bakgrund

Bistånd i form av kontaktperson enligt antingen socialtjänstlagen (SoL) eller lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) är en av de vanligaste och mest efterfrågade insatserna inom socialtjänsten. Kontaktperson kan också beviljas enligt lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU). Till barn och ungdomar kan även beviljas bistånd i form av kontaktfamilj enligt SoL.

Stockholms stads nu gällande riktlinjer för kontaktverksamheten tillkom 1999 och har brister vad gäller t.ex. anvisningar för handläggning av ärenden som kräver särskilt kvalificerade kontaktpersoner för barn och ungdomar och kontaktperson i umgängesärenden. Socialtjänstförvaltningen har nu utarbetat ett förslag till revidering av riktlinjerna på bl.a. dessa punkter.

Under arbetet med riktlinjerna har förslaget skickats för synpunkter till samtliga stadsdelsförvaltningar och stadens kontaktsekreterare har beretts möjligheter att yttra sig särskilt över det. Sedan förslaget antagits av socialtjänstnämnden har det nu remitterats till bl.a. Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd för yttrande.

Förvaltningens synpunkter

Det är viktigt att socialtjänstens verksamheter bedrivs likvärdigt över staden och att nämnderna utvecklar likartad praxis. I detta spelar riktlinjer en viktig roll. Det är därför positivt att riktlinjerna för kontaktverksamheten ses över så att de förtydligats och fördjupats samt omfattar sådant som tidigare inte funnits med.

Eftersom förvaltningen haft möjlighet att delta i arbetet med riktlinjerna har en del synpunkter på dem redan meddelats till socialtjänstförvaltningen. Nedan kommenteras de punkter i förslaget som förvaltningen finner angeläget att särskilt framhålla eller som behöver förtydligas ytterligare.

Under rubriken *Lekmannainsats* står att ett kontaktpersonsuppdrag vanligtvis omfattar ”2-5 träffar eller kontakter per månad”. Huruvida insatsens omfattning ska definieras i antalet träffar-kontakter eller i antalet timmar har länge diskuterats inom stadsdelsförvaltningarna och det vore bra om detta kunde förtydligas i de nya riktlinjerna.

I avsnittet *Personligt stöd* betonas att kontaktverksamhet bygger på bl.a. en ”gemenskap grundad på gemensamt ansvarstagande” och att kontaktpersonen inte ska vara ombud för vuxna brukare. Förvaltningen menar att det är bra att riktlinjerna lyfter fram att både kontaktpersonen och brukaren har ett ansvar för att insatsen kan utföras så att målet med den uppfylls och att det förtydligas att det inte ingår i uppdraget att företräda den enskilde, om man inte särskilt kommer överens om det.

Att en av kontaktpersonens främsta uppgifter anges som att ”utöka den enskildes nätverk” är viktigt för handläggningen, eftersom det indikerar att den som har ett eget nätverk normalt sett inte har rätt till bistånd i form av kontaktperson.

Om *Uppdragstagare* sägs att rekrytering ska ske skyndsamt, dvs. så att insatsen kan verkställas inom tre månader från beslut. Kontaktpersoner till personer med extraordinära behov och/eller höga krav kan dock ta längre tid än tre månader och det är enligt förvaltningens uppfattning därför ibland nödvändigt med längre rekryteringsperiod. Om rekryteringen ska gå snabbare kan kostnaderna öka för stadsdelsnämnderna genom att särskilda åtgärder måste vidtas och högre arvoden ges än normalt.

I avsnittet *Stöd och handledning till uppdragstagare* sägs att alla uppdragstagare bör erbjudas någon form av anpassad föreläsning el.dyl. per år. Förvaltningen instämmer i detta och menar att utbildningar med fördel kan ordnas gemensamt för hela staden.

I riktlinjerna för de *ersättningar* som ges talas om omkostnadsersättning under respektive över 5 000 kr per månad. Förvaltningen utgår från att detta är en felskrivning och att summan ska vara per år. Ett förtydligande behövs av vilka konsekvenser de olika ersättningarna får för uppdragstagaren.

Under avsnittet om *sekretess och anmälningsskyldighet* står att uppdragstagaren kan åläggas en skyldighet att anmäla till uppdragsgivaren att ”ett barn som omfattas av uppdraget far illa”. Enligt socialtjänstlagen föreligger dock anmälningsskyldighet redan när ett barn riskerar att eller misstänks fara illa. Formuleringen i riktlinjerna behöver därför ändras på denna punkt.

Beträffande den *utredning* som ska göras med anledning av ansökan om kontaktperson eller kontaktfamilj anges att en bedömning ska göras av föräldrarnas och nätverkets kapacitet att tillgodose barnets behov av stöd och hjälp. Förvaltningen menar att det är positivt att utredarna på detta sätt ges möjlighet att kontakta nätverket för att ta reda på vilka resurser som finns där.

Beslut om kontaktperson enligt SoL ska enligt förslaget i regel fattas för en tidsperiod om sex månader och beslut enligt LSS för tolv månader. För personer med svåra och kroniska psykiska sjukdomar är dock, enligt förvaltningens uppfattning, sex månader alldeles för kort tid. Många av dessa klienter har långvariga behov och när insatsen kommit igång är det därför lämpligare att beslutet löper under ett år. Det första beslutet kan däremot vara för sex månader, så att det blir en snabb uppföljning av att insatsen fungerar.

I riktlinjerna läggs stor tyngd vid *genomförandeplaner*, vilket är helt riktigt att göra. Än så länge saknas emellertid mallar för genomförandeplaner i stadens dokumentationssystem Paraplyet. Denna brist behöver åtgärdas för att genomförandeplanerna ska kunna upprättas och följas upp på ett enkelt och bra sätt.

Kontaktperson vid umgängesärenden kan tillsättas antingen efter beslut av domstol eller efter ansökan från en av föräldrarna. I riktlinjerna anges att samtycke från vårdnadshavaren inte behövs i det senare fallet till att en umgängesförälder som inte är vårdnadshavare har en kontaktperson med sig vid umgänge med barnet. Förvaltningen är tveksam till om detta är korrekt och anser därför att frågan behöver utredas ytterligare.

Till avsnittet *Domstolens förhandskontakt* vill förvaltningen framhålla att det vanligaste är att tingsrätten ringer till förvaltningen inför ett interimistiskt beslut, dvs. innan familjerättssekreteraren utrett barnet. Om socialtjänsten då vill överföra information till tingsrätten om barnet gäller reglerna om kommunikation och delgivning, eftersom sådant räknas som myndighetsutövning. Detta bör framgå av riktlinjerna.

Angående *kontaktpersonens befogenheter i umgängesärenden* betonas att kontaktpersonen måste kunna hålla sig neutral i tvisten mellan föräldrarna. Förvaltningen anser att denna markering i riktlinjerna är mycket viktig, då det är absolut nödvändigt för kontaktpersonen att inte ta ställning för eller bli ombud för någon av föräldrarna. I samma avsnitt sägs att kontaktpersonen ibland kan behöva

särskilda kunskaper om riskbedömning. Förvaltningen menar att ett förtydligande behövs på denna punkt om vilka situationer i umgängessituationen som avses. Det bör också framgå att det i första hand är myndigheten som är ansvarig för att göra en riskbedömning, inte den enskilda kontaktpersonen.

Bilagor

1. Remisshandling